Nieuwe euthanasiewet verbiedt georganiseerde hulp bij zelfdoding

Achtergrond - 6 november 2015

Een absolute meerderheid van de Bondsdag heeft vrijdag ingestemd met een nieuwe euthanasiewet die 'georganiseerde, op herhaling gerichte' hulp bij zelfdoding verbiedt. Individuele hulp bij zelfdoding blijft, zoals al het geval was, niet strafbaar. Het is de uitkomst van een euthanasiedebat dat de Bondsdag het afgelopen jaar heeft gevoerd.

In totaal waren 360 van de 602 afgegeven stemmen voor het wetsvoorstel van Bondsdagleden Michael Brand (CDU) en Kerstin Griese (SPD). 233 parlementariërs stemden tegen, negen onthielden zich. Daarmee is georganiseerde (*geschäftsmäßig* is de Duitse term), op herhaling gerichte hulp bij zelfdoding in Duitsland voortaan verboden.

Familieleden en andere naasten die ernstig zieke patiënten helpen met sterven dreigt geen straf. Ook artsen worden in individuele gevallen niet vervolgd. De straf voor het illegaal bieden van hulp bij zelfdoding kan oplopen tot drie jaar gevangenis.

Anders dan in Nederland mogen artsen in Duitsland niet zelf dodelijke middelen aan patiënten toedienen. Tot nu toe was hulp bij zelfdoding door artsen, indirecte euthanasie genoemd, in principe niet strafbaar. Met de nieuwe wet kunnen artsen in individuele gevallen patiënten nog steeds helpen met sterven, maar euthanasieverenigingen kunnen dat niet meer. Passieve euthanasie - bijvoorbeeld het afbreken van een behandeling - is al langer toegestaan.

'Sterbehilfe'

De initiatiefnemers van de nieuwe wet willen voorkomen dat euthanasie een "service-aanbod van de gezondheidszorg" wordt, zoals het in het wetsvoorstel staat geformuleerd. Daar zijn de fractievoorzitters van de CDU, SPD en Die Grünen het mee eens. Zij zien een "groot gevaar" in een georganiseerd aanbod van euthanasie, dat "vooral oude en zieke mensen die anderen niet tot last willen zijn, onder druk zet om hun leven met hulp van anderen voortijdig te beëindigen", schreven zij in een gezamenlijke brief in aanloop naar de stemming in de Bondsdag.

Euthanasie ligt door het naziverleden in Duitsland erg gevoelig. Het woord euthanasie (Grieks voor: goede dood) wordt er niet gebruikt. Dat wordt te veel geassocieerd met de moord op honderdduizenden gehandicapten en geesteszieken door de nazi's. Duitsers spreken daarom van *Sterbehilfe*.

Het wetsvoorstel van Brand en Griese dat nu is aangenomen was er één van vier die eerder dit jaar gezamenlijk werden ingebracht door leden van verschillende fracties. De voorstellen liepen uiteen van een volledig euthansieverbod tot een zeer liberale wet die ook euthanasieverenigingen toestond. Lees hier meer over alle voorstellen.

De overgrote meerderheid van de Duitsers, 81 procent, vindt dat artsen terminaal zieke patiënten hulp bij zelfdoding mogen bieden, 68 procent vindt dat een arts het dodelijke middel ook zelf mag toedienen als de patiënt het niet meer kan. Dat blijkt uit een peiling van de ZDF en de Tagesspiegel van november vorig jaar.

Onduidelijke positie artsen

De Bondsdagleden discussieerden sinds eind 2014 over een nieuwe euthanasiewet. Het debat werd niet langs partijlijnen gevoerd, binnen partijen wordt over dit thema zeer verschillend gedacht. Er heerste ook geen fractiediscipline bij de stemming.

Het debat kwam mede op gang doordat artsen en euthanasieverenigingen in Duitsland in de praktijk al mensen hielpen met sterven. De meningen over wat daarbij toelaatbaar was, liepen en lopen ver uiteen. Zo verbiedt de beroepscode van de Bundesärztekammer, de artsenkoepel, het artsen patiënten met een doodswens te helpen. Omdat niet alle deelstaten deze beroepscode hebben overgenomen, lopen artsen in de ene deelstaat meer beroepsrisico's dan in de andere.

Veel artsen zijn het met deze beroepscode niet eens. Eerder dit jaar schreven zij een brandbrief aan de artsenkoepel, waarin ze eisten dat die zich openstelt voor het euthanasiedebat. Zij noemden euthanasie in hun brief humaan en ethisch verantwoord en benadrukten dat de koepel niet namens de hele beroepsgroep spreekt.

Met de nieuwe wet blijft de positie van artsen onduidelijk, schrijven Duitse media, omdat ze herhaaldelijk met verzoeken van patiënten te maken hebben die willen sterven. Om geen risico te nemen zal menig arts niet op de euthanasiewens van patiënten ingaan, aldus een commentator op de ARD-website Tagesschau.de.

Nederland en België negatief voorbeeld

De Bondsdag heeft uitgebreid de tijd genomen voor het euthanasiedebat: sinds vorig jaar zijn er verschillende discussies gevoerd waarbij de emoties soms hoog opliepen. Nederland en België gelden bij een deel van de parlementariërs als negatief voorbeeld. Daar is “inmiddels zelfs euthanasie voor kinderen” mogelijk, zei Brand in een debat eind vorig jaar. “Ook bij euthanasie creeërt het aanbod de vraag.”

In België werd in 2014 de leeftijdsgrens voor euthanasie geschrapt. In Nederland is euthanasie mogelijk vanaf 12 jaar. Tot 16 jaar is wel toestemming nodig van de ouders. Lees meer over de euthansiewetgeving in Nederland bij de Rijksoverheid

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://duitslandinstituut.nl/artikel/14128/nieuwe-euthanasiewet-verbiedt-georganiseerde-hulp-bij-zelfdoding